TIESAS SPRIEDUMS (piektā palāta)

2017. gada 31. maijā*

Prejudiciāls nolēmums — LESD 45. pants — Darba ņēmēju brīva pārvietošanās — Pienākums reģistrēt Beļģijā dzīvojošai personai piederošu transportlīdzekli, kuru ir paredzēts lietot Itālijā

Lieta C-420/15

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *tribunal de première instance francophone de Bruxelles* (Beļģija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2015. gada 12. jūnijā un kas Tiesā reģistrēts 2015. gada 30. jūlijā, krimināprocesā pret

U.

TIESA (piektā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs Ž. L. da Krušs Vilasa [*J. L. da Cruz Vilaça*] (referents), tiesneši M. Bergere [*M. Berger*], E. Borgs Bartets [*A. Borg Barthet*], E. Levits un F. Biltšens [*F. Biltgen*],

ģenerāladvokāts M. Špunars [*M. Szpunar*],

sekretārs A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza

— *U* vārdā – *J. Waldron*, *avocate*,

— Grieķijas valdības vārdā – *S. Papaïoannou* un *K. Nasopoulou*, pārstāves,

— Eiropas Komisijas vārdā – *D. Martin* un *M. Kellerbauer*, pārstāvji,

ņemot vērā pēc ģenerāladvokāta uzklausīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerāladvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu jautājumu attiecas uz LESD 18., 20., 45., 49. un 56. panta interpretāciju.

* Tiesvedības valoda – franču.

2 Šis lūgums tika iesniegts krimināprocesā, kas ierosināts pret *U*, Itālijas pilsoni, Eiropas Komisijas ierēdni, jo viņš Beļģijā pārvietojas ar Itālijā reģistrētu mehānisko transportlīdzekli.

Atbilstošās tiesību normas

Beļģijas tiesības

3 *Arrêté royal du 20 juillet 2001, relatif à l'immatriculation des véhicules* [Karaļa 2001. gada 20. jūlija Dekrēta par transportlīdzekļu reģistrāciju] 2. panta 1. punktā (*Moniteur belge*, 2001. gada 8. augusts, turpmāk tekstā – "Karaļa 2001. gada 20. jūlija dekrēts") ir noteikts:

"Transportlīdzeklis var piedalīties ceļu satiksmē tikai tad, ja tas ir reģistrēts un ja tam ir uzstādīta valsts reģistrācijas numura zīme, kas piešķirta pēc reģistrācijas."

4 Saskaņā ar šī panta 2. punktu reģistrācija tomēr nav nepieciešama virknei transportlīdzekļu to īpašo pazīmju dēļ.

5 Šī dekrēta 3. panta 1. punktā ir paredzēts:

"Personas, kuru dzīvesvieta ir Beļģija, reģistrē transportlīdzekļus, ko tās vēlas izmantot ceļu satiksmē Beļģijā, 6. pantā minētajā transportlīdzekļu reģistrā, pat ja šie transportlīdzekļi jau ir reģistrēti ārvalstīs.

Uzskatāms, ka personu dzīvesvieta ir Beļģijā, ja ir izpildīts viens no šādiem nosacījumiem:

a) tā ir reģistrēta kādas Beļģijas pašvaldības iedzīvotāju reģistrā;

[..]

[..]."

6 Minētā panta 2. punktā ir uzskaitīti gadījumi, kuros ārvalstīs reģistrētu transportlīdzekļu reģistrēšana Beļģijā un to laišana apgrozībā šajā valstī, ko veikušas tajā dzīvojošās personas, nav obligāta.

Pamatlieta un prejudiciālais jautājums

7 No iesniedzējtiesas nolēmuma izriet, ka 2013. gada 22. novembrī *U* Briselē (Beļģija) pārbaudīja policija, jo viņš vadīja Itālijā reģistrētu transportlīdzekli.

8 Iesniedzējtiesa norāda, ka saskaņā ar policijas protokolu *U* galvenā dzīvesvieta ir Beļģija un viņam ir Itālijas un Beļģijas autovadītāja apliecības.

9 Minētajā tiesā *U* precizēja, ka viņš ir Komisijas ierēdnis un ka viņa dzīvesvieta ir gan Beļģijā, gan Itālijā, kurp viņš dodas katru nedēļu, lai lasītu lekcijas Pizas universitātē, kā arī ģimenes iemeslu dēļ, kas tostarp saistīti ar viņa tēva slimību. Viņš norādīja, ka ir divu transportlīdzekļu īpašnieks – viens no tiem ir reģistrēts Beļģijā un otrs – Itālijā, un otrais no tiem ir paredzēts lietošanai galvenokārt šajā otrajā dalībvalstī. Viņš arī paskaidroja, ka kontroles dienā viņš tikai esot Beļģiju šķērsojis, braukdams no Itālijas, iepriekšējā dienā īslaicīgi apmeklēdams kādu personu Briselē, ar kuru viņam bija jādodas uz semināru Vācijā. Pēc šī semināra viņš esot atgriezies Itālijā, tur atstājis transportlīdzekli un Briselē ieradies ar lidmašīnu.

10 Ar *tribunal de police de Bruxelles* [Kriminālpārkāpumu tiesa, Brisele] (Beļģija) 2014. gada 10. septembra spriedumu *U* tika piespriests sods, proti, par piedalīšanos ceļu satiksmē ar Beļģijā nereģistrētu transportlīdzekli, tādējādi pārkāpjot Karaļa 2001. gada 20. jūlija dekrēta noteikumus.

11 Izskatot *U* iesniegto apelāciju, iesniedzējtiesa atgādina, ka jautājums par iespējamo savstarpējo Karaļa 2001. gada 20. jūlija dekrēta 2. un 3. panta saderīgumu ar LES noteikumiem personu brīvas pārvietošanas jomā ir bijis, pirmkārt, *Conseil d'État belge* [Valsts padome, Beļģija] 2001. gada 13. jūnija atzinuma 31.530/4 un, otrkārt, Tiesas 2005. gada 15. decembra sprieduma *Nadin* un *Nadin-Lux* (C-151/04 un C-152/04, EU:C:2005:775) pamatā.

12 Šādos apstākļos *tribunal de première instance francophone de Bruxelles* [Briseles franciski runājošās daļas Pirmās instances tiesa] (Beļģija) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

"Vai Karaļa 2001. gada 20. jūlija dekrēta [..] 2. un 3. pants ir pretrunā [LESD] 18., 20., 45., 49. un 56. pantam, ciktāl, lai ar transportlīdzekli piedalītos ceļu satiksmē Beļģijā – kaut arī tikai, lai šķērsotu valsti – transportlīdzekļus, kas pieder Eiropas Savienības dalībvalsts, kas nav [Beļģijas Karaliste], iedzīvotājam un kas ir reģistrēti šajā citā dalībvalstī, ir jāreģistrē Beļģijā, ja šī persona ir arī Beļģijas iedzīvotāja?"

Par prejudiciālo jautājumu

13 Vispirms saistībā ar pamatlietā piemērojamajiem līguma noteikumiem jānorāda, ka uz Savienības pilsoni – kā *U*, kurš strādā iestādē vai tās struktūrā dalībvalstī, kas nav viņa izcelsmes dalībvalsts, attiecas LESD 45. panta piemērošanas joma (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2000. gada 3. oktobris, *Ferlini*, C-411/98, EU:C:2000:530, 42. punkts; 2004. gada 16.decembris, *My*, C-293/03, EU:C:2004:821, 47. punkts, kā arī 2016. gada 6. oktobris, *Adrien* u.c., C-466/15, EU:C:2016:749, 24. un 25. punkts).

14 Šādi LESD 49. pantam, ar kuru tiek aizliegti ierobežojumi brīvībai veikt uzņēmējdarbību, nav nozīmes pamatlietā, jo šī brīvība attiecas uz pieeju darbībām kā pašnodarbinātām personām un brīvību tās izvērst.

15 Nozīmes nav arī LESD 56. pantam, jo Tiesas rīcībā esošajos lietas materiālos nav nekādu elementu, kas pierādītu saikni starp pamatlietā aplūkoto situāciju un šajā pantā paredzēto pakalpojumu sniegšanas brīvību.

16 Savukārt, LESD 18. pantu nav paredzēts piemērots autonomi tikai Savienības tiesībās paredzētos gadījumos, attiecībā uz kuriem LESD nav paredzēts īpašs diskriminācijas aizliegums. Diskriminācijas aizlieguma princips darba ņēmēju brīvas pārvietošanās jomā tika ieviests ar LESD 45. pantu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2012. gada 25. oktobris, *Prete*, C-367/11, EU:C:2012:668, 18. un 19. punkts).

17 Visbeidzot, LESD 20. pants, ar ko ieviesta Savienības pilsonība, nosaka vienīgi to, ka Savienības pilsoņiem ir ar Līgumu piešķirtās tiesības un ar to uzliktie pienākumi. Tādējādi tos šai sakarā nevar piemērot autonomi no Līguma speciālajām normām, kas reglamentē Savienības pilsoņu tiesības un pienākumus (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2004. gada 16. decembris, *My*, C-293/03, EU:C:2004:821, 32. punkts).

18 Ņemot vērā šos apsvērumus, LESD 18., 20., 49. un 56. pantam pamatlietā nav nozīmes.

19 Tādēļ prejudiciālais jautājums ir jāpārformulē tādējādi, ka ar to tiek mēģināts noskaidrot, vai LESD 45. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to netiek pieļauts dalībvalsts tiesiskais regulējums, ar kuru darba ņēmējam, kurš ir šīs dalībvalsts rezidents, ir uzlikts par pienākumu šajā valstī reģistrēt transportlīdzekli – lai ar to piedalītos ceļu satiksmē, pat ja tikai epizodiski –, kurš šim darba ņēmējam pieder un kurš ir reģistrēts citā dalībvalstī.

20 Šai sakarā vispirms ir jānorāda, ka LESD 45. pantam ir pretrunā jebkādi pasākumi, pat tādi, kas piemērojami bez diskriminācijas pilsonības dēļ, kuri Savienības pilsoņiem var traucēt vai padarīt mazāk pievilcīgu LESD noteikto pamatbrīvību īstenošanu (spriedums, 2016. gada 6. oktobris, *Adrien* u.c., C-466/15, EU:C:2016:749, 26. punkts). Tādējādi ar LESD 45. pantu ir aizliegts pat šaurs vai nenozīmīgs personu brīvas pārvietošanās ierobežojums (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2012. gada 12. jūlijs, Komisija/Spānija, C-269/09, EU:C:2012:439, 55. punkts un citētā judikatūra).

21 Tiesa jau ir konstatējusi, ka vienā dalībvalstī dzīvojošiem darba ņēmējiem uzlikts pienākums reģistrēt citā dalībvalstī reģistrētas sabiedrības rīcībā nodotu sabiedrības transportlīdzekli ir šķērslis darba ņēmēju pārvietošanās brīvībai (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2005. gada 15. septembris, Komisija/Dānija, C-464/02, EU:C:2005:546, 46. un 52. punkts, kā arī 2005. gada 15. decembris, *Nadin* un *Nadin-Lux*, C-151/04 un C-152/04, EU:C:2005:775, 36. punkts).

22 Tā arī nosprieda, ka šķērslis darba ņēmēju pārvietošanās brīvībai ir tiesiskais regulējums, ar kuru – pat ja to piemēro neatkarīgi no attiecīgo darba ņēmēju valstspiederības, tiek skarta ne tikai piekļuve tirgum, bet arī nosacījumi veikt saimniecisko darbību (spriedums, 2005. gada 15.septembris, Komisija/Dānija, C-464/02, EU:C:2005:546, 36. un 37. punkts).

23 Visbeidzot, Tiesa strīdā par tā paša pamatlietā aplūkotā Karaļa 2001. gada 20. jūlija dekrēta 3. panta piemērošanu būtībā uzskatīja, ka dalībvalstis var noteikt reģistrēšanas pienākumu, kāds ir paredzēts šajā pantā, attiecībā uz transportlīdzekli, ko sabiedrība ir nodevusi Beļģijā dzīvojošai pašnodarbinātai personai un kurš jau ir reģistrēts citā dalībvalstī, ja šo transportlīdzekli būtu bijis plāns pastāvīgi un galvenokārt lietot šīs pirmās dalībvalsts teritorijā vai ja šis transportlīdzeklis faktiski šādi ir bijis izmantots (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2005. gada 15. decembris, *Nadin* un *Nadin-Lux*, C-151/04 un C-152/04, EU:C:2005:775, 41.–43. punkts).

24 Šajā gadījumā no iesniedzējtiesas lēmuma izriet, ka saskaņā ar Karaļa 2001. gada 20. jūlija dekrēta 2. un 3. pantu Beļģijas iestādes sodu piemēro iedzīvotājiem, kas šīs dalībvalsts ceļu satiksmē piedalās, vadot viņiem piederošu transportlīdzekli, kurš ir reģistrēts citā dalībvalstī.

25 Jāsecina, ka šāda prakse rada šķēršļus Beļģijā dzīvojošam Savienības pilsonim, kurš ir atstājis savu izcelsmes valsti un, kā darba ņēmējs izmantodams tiesības pārvietoties, piedalās – kaut arī pavisam nedaudz – Beļģijas ceļu satiksmē, vadot sev piederošu transportlīdzekli, kurš ir reģistrēts citā dalībvalstī.

26 Šādos apstākļos reģistrācijas pienākums, kāds tas ir iedibināts Karaļa 2001. gada 20. jūlija dekrēta 2. un 3. pantā – pat ja tas attiecas uz visiem Beļģijas iedzīvotājiem neatkarīgi no valstspiederības –, padara mazāk pievilcīgu LESD 45. pantā paredzēto pamatbrīvības izmantošanu. Tādējādi šāds pienākums ir šķērslis darba ņēmēju pārvietošanās brīvībai.

27 Attiecībā uz šāda šķēršļa iespējamo pamatojumu no Tiesas rīcībā esošās informācijas izriet, ka *U* piederošo Itālijā reģistrēto transportlīdzekli bija paredzēts galvenokārt lietot minētajā dalībvalstī.

28 Ja šis transportlīdzeklis tik tiešām ir ticis šādi lietots – kas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai –, tādā gadījumā nebūtu izpildīts šī sprieduma 23. punktā paredzētais apstāklis par piesaisti dalībvalstij, kura nosaka reģistrācijas pienākumu.

29 Tādējādi valsts tiesiskais regulējums, kāds aplūkots pamatlietā, ir pieļaujams tikai ar izņēmumiem, kas skaidri ir paredzēti LESD 45. panta 3. punktā, vai ja tas tiek darīts, lai sasniegtu tādu likumīgu mērķi, kas atbilst Līgumam, un ja to attaisno primāru vispārējo interešu iemesli. Taču līdzīgā gadījumā regulējuma piemērošanai būtu jābūt piemērotai attiecīgā mērķa sasniegšanai un tā nedrīkst pārsniegt šā mērķa sasniegšanai vajadzīgo (spriedums, 2005. gada 15. septembris, Komisija/Dānija, C-464/02, EU:C:2005:546, 53. punkts).

30 Iesniedzējtiesa nav norādījusi nevienu iemeslu, kas pamatotu darba ņēmēju brīvas pārvietošanās ierobežojumu, kurš ir ietverts Beļģijas iestāžu piemērotajā Karaļa 2001. gada 20. jūlija dekrēta 2. un 3. pantā. Arī Beļģijas valdība nav atsaukusies ne uz vienu šo tiesību normu pamatojumu.

31 Šajos apstākļos uz uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka LESD 45. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to netiek pieļauts tāds dalībvalsts tiesiskais regulējums kā pamatlietā, saskaņā ar kuru darba ņēmējam, kurš ir šīs dalībvalsts rezidents, šajā dalībvalstī ir jāreģistrē viņam piederošs mehāniskais transportlīdzeklis, kurš jau ir reģistrēts citā dalībvalstī un kuru galvenokārt ir paredzēts lietot šajā pēdējā minētajā valstī.

Par tiesāšanās izdevumiem

32 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (piektā palāta) nospriež:

LESD 45. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to netiek pieļauts tāds dalībvalsts tiesiskais regulējums kā pamatlietā, saskaņā ar kuru darba ņēmējam, kurš ir šīs dalībvalsts rezidents, šajā dalībvalstī ir jāreģistrē viņam piederošs mehāniskais transportlīdzeklis, kurš jau ir reģistrēts citā dalībvalstī un kuru galvenokārt ir paredzēts lietot šajā pēdējā minētajā valstī.

[Paraksti]